

Neděle svatodušní. Kázání Elišky Havelkové

Evangelium: Jan 16: 5-14 *Nyní však odcházím k tomu, který mě poslal, a nikdo z vás se mě neptá: Kam jdeš? Ale že jsem k vám tak mluvil, zármutek naplnil vaše srdce. Říkám vám však pravdu: Prospěje vám, abych odešel. Když neodejdu, Přímluvce k vám nepřijde. Odejdu-li, pošlu ho k vám. On přijde a ukáže světu, v čem je hřích, spravedlnost a soud: Hřích v tom, že ve mne nevěří; spravedlnost v tom, že odcházím k Otci a již mne nespátříte; soud v tom, že vládce tohoto světa je již odsouzen. Ještě mnoho jiného bych vám měl povědět, ale nyní byste to nesnesli. Jakmile však přijde on, Duch pravdy, uvede vás do veškeré pravdy, neboť nebude mluvit sám ze sebe, ale bude mluvit, co uslyší. A oznámí vám, co má přijít. On mě oslaví, neboť vám bude zvěstovat, co přijme ode mne.*

Kázání:

Je spousta cest a já nevím, kam vedou. To jistě znáte, když jste na dovolené a dojedete do nějakého neznámého místa. Může se vám snadno stát, že kdesi zabloudíte. Můžete mít i mapu, ale člověk si nikdy nakonec není jistý, zda ji dobře čte. V takové situaci se hodí mít nějakého průvodce. Lámaným jazykem se sice můžeme doptat na cestu, ale co když nerozumíme. Stejně je nakonec nejlepší najít někoho, kdo mluví naším jazykem, ale zároveň je místní. Jen takový průvodce vám dokáže opravdu předat krásy daného místa. Ukázat, kde je co hezkého, kde se dá dobře najíst a občerstvit. Je nejlepší se nechat provést od někoho, kdo to tam dobře zná, kdo zná každou ulici, kdo ví, kam jaké cesty vedou.

Učedníci v 16. Kapitole janova evangelia poslouchají dlouhý Ježíšův výklad o tom, že odchází pryč, a že je to tak dobře, že je to potřeba. Učedníci jsou z toho zmatení a jejich srdce svírá lítost. Oni nevědí o jakém odchodu Ježíš mluví. Oni netuší, kam jde, proč tam jde. Vědí jen, že už s nimi dlouho nebude, že jeho průvodcovství, jeho komentovaná prohlídka po cestě života, brzy skončí. Co si teď bez něj počnou. Jak se budou rozhodovat? Kudy se mají vydat, jaké cesty zvolit? Tři roky jsou tak málo, nechce se jim loučit, ještě si nejsou jistí v kramflecích cesty života. Budou muset chodit po ostří dýky, nespádnout sem, nespádnout tam. A nebo radši mají zůstat stát na místě, nežli aby se vydali chybou cestou? Chtělo by to nějakého průvodce na cesty na jeho místě. Ježíš ovšem nese-psal žádný bedekr, budou na to sami. – Budou na to opravdu sami?

Učedníci se v takové chvíli ptají: Co bude, až tu Ježíš nebude? Zůstane nám Ježíš jen jako příklad toho, jak se chovat? Zůstane jen jako nějaký ideál života? Budeme jen studovat jak žil a snažit se to napodobit a přitom nějak tápat? Na co mají učedníci vsadit život svůj? Na slova, která si snažili zapamatovat, dokud s nimi byl?

Když mi bylo kolem dvaceti let, na přelomu tisíciletí, bylo módní nosit takové ty náramky, na kterých byla napsaná písmena: WWJD – “what would Jesus do” – co by udělal Ježíš – a tyto náramky měly nám, mládežníkům, pomáhat žít svůj život v posvěcenosti. Když jsme nevěděli, co udělat, když jsme na cestě života tápali, měli jsme si vzpomenout, co by asi tak udělal Ježíš.

Když si jako učedníci připadáme sami, často říkáme takové ty věty typu “kdyby byli všichni věřící,... kdyby

všichni dodržovali desatero,... kdyby se všichni snažili o to, oč šlo Ježíši..”. Toužíme po nějakém kouzelném proutku, anebo snad vládci, který nastolí stav, kdy bude dobře, kdy bude líp – a zmizí všechny problémy.

Jako takoví vládci, kteří přišli spasit svět, se prezentovali například Římané, kteří v Ježíšově době expandovali po Evropě a Asii. Podmaňovali si jeden národ za druhým a přitom se tvářili jako dárci míru – pax romana tomu říkali – a také se tvářili jako nějaká vyšší civilizace nad těmi, které označovali za nevzdělané a zaostalé barbary. Ale nemusíme pro příklady chodit daleko, vždyť i u nás se za války mluvilo o protektorátu, jako bychom tehdy snad byli pod nějakou ochranou. A o dvacet let později zase o bratrské pomoci varšavských vojsk, jako by nám nějaké tanky mohly pomoci.. “Lidu zdraví, světu mír,” visel nápis na nemocnici a před ní byl tank.

Dnes je vládcem všechen lid, ale i ten si ve svobodných volbách dokáže zvolit pěkné “archonty”, když se mu patřičně líbivě podbízejí: vládce, kteří myslí jen na rozšíření svého podnikatelského imperia.

Jen poslouchejme, jak Ježíš varuje učedníky – před spoléháním na to, že to někdo osvícený zařídí, a všichni budou správně žít. Varuje před tím, jemuž říká “vládce” tohoto světa. A zejména varuje před tím, abychom svou víru, svá očekávání, svou křesťanskou perspektivu na někoho takového pověřili.

A do našich bezradností, do našich “ je spousta cest a já nevím kam vedou” Ježíš nejen slibuje, ale i posílá nikoli vládce – archonta – ale průvodce na cestu. Parakléta. Ducha pravdy. Toho, který nám žive připomene WWJD jako nosnou pravdu, perspektivní cestu, nikoli jako povinnost uloženou osiřelým učedníkům, kteří na všechno zůstali sami.

“Až přijde ten Duch pravdy,” říká Ježíš, “stane se vám průvodcem na cestě pravdy. Té mé.” Takto Ježíš slibuje Ducha – ne jako vládce, který se nakonec stará o prosazení vlastních zájmů – ale jako toho, který zná cestu a vede po ní. Jde cestou, jako poutník vedle lidí. Nediriguje nás shora, jako nějaké figurky, či pěšáky, ale jede v tom s námi. K tomu je povoláný. Paraklétos je povoláný (řecky klétos), aby šel vedle (řecky para) nás. Jako ten, kdo vede za ruku, když bojím se jít tmou, když mám strach, abych nespádnula ani sem ani tam. Duch Utěšitel je přivolaný na pomoc, aby šel vedle nás a otvíral nám pravdu.

Paraklétos není expert na všechno – ale rozhodně je expert na Ježíšovu cestu. Ježíšovu cestu rozsvěcuje, osvětluje, odkrývá, vede po ní dál. Přitom taky bez obalu rozkrývá, jaká že monstra vládnou našemu světu. Nikoli proto, abychom z to propadli depresím. Jako expert na Ježíšovu cestu nám Duch připomíná: “ – je tu pro vás exodus – “cesta ven, z toho co se momentálně může jevit tak beznadějně.

I když tedy učedníci přijdou o lidskou blízkost Ježíše, nezůstanou sami: teprve Duch jim odkryje závoj jejich beznaděje – a ukáže, kudy dál: Průvodce a Zastánce, jehož Ježíš slibuje učedníkům zde, v 16. Kapitole, k nim přišel, když na ně Ježíš zadul a řekl “Přijměte Ducha svatého. Jděte s ním dál.”

Jednu pěknou ilustraci, jak to může probíhat, nacházíme v příběhu o Filipovi a etiopském dvořanovi. Ten se vrací zpět domů poté, co byl na pouti v chrámu poklonit se Hospodinu. Vrací se domů pouští, místem zkoušek

a pochybností. Ačkoli má v zádech chrám a čte si Písmo, přece leda tak bloudí. Dovníř do chrámu nesměl a slovům svatého Písma nerozumí. Tu se objeví Filip. “Rozumíš tomu, co čteš?”, ptá se.

“Jak bych mohl, když tu nemám nikoho, kdo zná cestu, kdo by mi to slovo vyložil!”.

Filip byl vyzván, aby přisedl do ministerského kočáru. Tak se Filip ocitl v roli průvodce. Stal se mu (řecky hoděgem – od řeckého hodos – cesta) průvodcem v spleti cest a otázek i (paraklétem – řecky: povoláný – klétos, vedle – para) tím, který utěší tak, že ukáže kudy dál. A skrze Filipa, skrze tu hliněnou nádobu, promlouval Vykladač, Učitel a Spolucestující, Průvodce na cestě k pravdě. Duch pravdy. Proto mohl dvořan nakonec jet dál beze zmatků v duši, s velikou radostí. Jako ten, jemuž otevřel cestu Ježíš.

Ježíš sice odešel, (“ukončil svou misi”) – ale nám na té naší cestě, i když neznáme budoucnost a zdá se nám, že jsme ztraceni pustině otázek a zmatků – překvapivě zaznívá slovo. Nečekaný výklad. Osvětlení. Setkání. Oslovení. Zjištění, že pro nás není pozdě a my se neztratili – i když třeba jedeme pustinou do neznáma a ten chrám a s tím spojenou zbožnost máme jakoby za sebou, nic nám neříká, nebo nám připadá, že nás tam neberou.

Protože vedle nás jde ten, který nás vede – zná cestu a který zná pravdu a tou cestou vede k životu. Amen

Pořad bohoslužeb 31.5.2020

Píseň 667,1+5

Intro: Žalm 145: 10-15

Píseň 613 Oči všech se upírají

Modlitba: Všemocný Bože v den letnic jsi otevřel cestu k věčnému životu lidem z celého světa. Otevřel jsi cestu každému jazyku a národu spojil jsi nás i napříč věky z celého světa darem zaslíbeného ducha svatého. Dáváš nám společnou řeč, dáváš nám společnou cestu. Chválíme tě, že dar tvého Ducha zasahuje i nás, že se nevyčerpal o letnicích před dvěma tisíci lety, ale že i dnes nejsme opuštěni, ale máme tebe. Kéž skrze tvé působení můžeme přinášet tvoji dobrou zprávu celému světu. Daruj nám svého Ducha, abychom se mohli radovat a přebývat v tvé blízkosti. Děkujeme ti, Ježíši, že jsi nás nenechal osiřelé a napospas našim blouděním, ale že jsi nám poslal utěšitele. Děkujeme, že nemusíme jen vzpomínat na tvé veliké činy, ale že je můžeme zažívat i dnes. Děkujeme ti za tvůj něžný doprovod na cestě života. Ukazuj nám, kudy máme jít. Amen.

1. čtení: Sk 8:26-35

Píseň Sv 31 Úterý končí středou

Kázání

Píseň Svítá 39 (Dál)

Vyznání vin: Před tvou tváří, Pane, neskrjeme svou bezradnost, pochybnosti, neschopnost cele ti důvěřovat, před tvou tváří vyznáme i své pobloudilosti a útěky z cesty, po níž nás vedeš. Neočekáváme s dychtivostí na živé svědectví Pravdy, na průvodcovství tvého Ducha. A pak nemáme ani živé a spolehlivé slovo pro druhé ani pro sebe. Ve své nedověře necháváme bloudit ty, kdo potřebují dosvědčit cestu života, a stáváme se solí zmařenou. Před tebou, náš Pane, vyznáváme svoje viny: (VYZNÁVÁME) Ale zároveň před tebe Pane předstupujeme s důvěrou, neboť jsme zaslechli: tvůj Utěšitel a Zastávce tu je i pro nás. Ty máš moc obnovit naději i víru a utvořit z nás věrohodné a plnokrevné svědky příběhu spásy. Vždyť tvůj Duch na našich rozcestích připomíná cestu JKa a naše srdce otevírá novému očekávání. BaS, vyznejme tuto důvěru hlasitým (VĚŘÍME) Boží Duch nás ujišťuje o odpuštění, smíření a zmocnění, jež nás v JKu potkává. A tak se účastníci tohoto smíření smíme stávat i my, nacházet sílu k odpuštění a s nadějí vycházet vstříc těm, od nichž nás oddělilo lidské selhání. Vyznejme to hlasitě: PRO LÁSKU KRISTOVU ODPOUŠTÍME.

Slovo milosti (Iz 43,25. 44,3): Já, já sám vymažu kvůli sobě tvoje nevěrnosti, na tvé hříchy nevzpomenu. ... Já vyleji svého ducha na tvé potomstvo a své požehnání na ty, kteří z tebe vzejdou. Amen

Pozdravení pokoje

Na znamení, že sílu tohoto odpuštění a zaslíbení přijímáme i sdílíme, se dnes nebudeme zdravít – ale s o to větší vstřícností se na sebe můžeme usmát.

PÍSEŇ 371,4

Vpravdě je důstojné a spravedlivé, dobré a spasitelné, svatý Otče, všemohoucí věčný Bože, abychom ti vždy a všude vzdávali díky. Svým Duchem vysvobozuješ z otroctví rezignace před nespravedlností – i malátnosti naší vlastní rezignace. Sesíláš Ducha nového porozumění Kristovu příběhu – a ten se stává cestou, pravdou a životem mnoha dalším – a vždy znovu i nám. Tak vysvobozuješ k pravdivosti a službě. Spolu s mnoha dalšími smíme potkat Krista jako chléb života a zpívat s nimi píseň o tvé slávě: Svatý svatý svatý H zástupů, plná jest všecka země slávy jeho. Požehnaný, který přichází ve jménu Páně. Hosana na výsostech

USTANOVENÍ (podle Mt)

A když oni jedli, vzav Ježíš **CHLĚB** a dobrořečiv, lámal, a dal učedníkům, a řekl: Vezměte, jezte, to jest tělo mé.

A vzav **KALICH**, a díky činiv, dal jim, řka: **PIJTE** z toho všickni. Nebo to jest krev má nové smlouvy, kteráž za mnohé vylévá se na odpuštění hříchů. Ale pravímť vám, žeť nebudu píti již více z tohoto plodu vinného kořene, až do onoho dne, když jej pítí budu s vámi nový v království Otce mého.

OTČE NÁŠ

POZVÁNÍ (J 6,35): *Já jsem chléb života; kdo přichází ke mně, toho nevyženu ven a nikdy nebude hladovět. A kdo věří ve mně, nikdy nebude žíznit.*

PÍSEŇ 398

Propouštění (J 6,40)

1. To je vůle mého Otce, aby každý, kdo vidí Syna a věří v něho, měl život věčný; a já jej vzkřísím v poslední den. Jděte v pokoji.

MODLITBA

Tobě, Pane, dík, že se nám stáváš chlebem života- v živém oslovení i darech chleba a vína. Tak ujišťuješ, že dál přece nejdemo sami. Smíme teď jít dál jako ti, které inspiruješ DS k svědectví o cestě života, dokud ty sám nepřiđeš. Amen

PÍSEŇ 660,3

Ohlášení

Přímluva

Náš Pane, v důvěře, že nejsme sami na to, abychom hledali tvou cestu pro nás, následovali tě a dobře se rozhodovali na našich rozcestích, ti předkládáme svoje prosby: -- Prosíme za církev, ať jako učedníci nejdemo jen po navyklé trase a navyklým tempem, ale vždy znova se ptáme, kudy vede tvoje cesta, co ty skutečně po nás chceš, co to znamená tě následovat v této době a tváří v tvář problémům, jimž my čelíme. Dávej nám odvahu i pokoru. Dávej moudrost, která otvírá tvůj příběh v Písmech a vynáší z něj životodárné poklady. Takto prosíme za sebe, naše rodiny, sbor – i křesťany a církve a jejich představitele v celé naší zemi. -- Prosíme za všechny, kterým v církvi s poněkud nepatřičným nadhledem říkávame “hledající”. Za ty, kdo hledají životodárnou perspektivu a přitom narážejí na překážky a předsudky a my sami jim cestu spíš zatarasujeme, než abychom ji otvírali. -- Prosíme za ty, kdo kvůli korona-krizi ztratili práci, přišli o obživu, nevědí kudy dál.

O moudrost a vnímavost, již dává tvé milosrdenství prosíme pro všechny, kdo o pomoci takovým lidem rozhodují. Prosíme za ty, kteé jsme si zvolili, aby nám vládli: dávej jim moudrost a nám dávej občanskou odvahu jim připomenout, když se nedrží demokratických zásad. -- Prosíme za ty, kdo potkávají odvrácenou tvář naší civilizace. Prosíme za místa, kde se válčí, kde je lidskost obracena naruby a kde lidé skutečně nevědí, jak z toho pekla ven. Ať taková místa navštěvuje tvůj Duch jako duch smíření a obnovy lidskosti. Tichá modlitba “...” Amen.

Poslání Ř 8,14-17

Požehnaní Pokoj zanechávám vám, pokoj můj dávám vám; ne jako svět dává, já dávám vám. Nermuť se srdce vaše, ani nestrachuj.

Amen

Píseň 449